

**SPRÁVA PREZIDENTA SR
O STAVE REPUBLIKY**

Bratislava, 16. 9. 2026

Vážený pán predseda Národnej rady Slovenskej republiky,

Vážený pán predseda vlády Slovenskej republiky,

Vážené panie poslankyne a páni poslanci,

Vážené členky a členovia vlády Slovenskej republiky.

V nedeľu som sa zúčastnil na Národnej púti v Šaštíne pri príležitosti sviatku patrónky Slovenska, Sedembolestnej panny Márie. Pozeral som sa do tvárí ľudí, ktorí sa na nej zúčastnili a počúval som aj slová cirkevných predstaviteľov o potrebe zmierenia. A nemohol som sa ubrániť dojmu, ako veľmi práve táto udalosť súvisí aj so stavom dnešného Slovenska, o ktorom dnes budem pred vami hovoriť. Sú to síce len symbolické črty, no predsa len vypovedajú o tom, v akej situácii dnes žijeme.

Prvýkrát v histórii sa táto púť konala dva dni pred skutočným dátumom sviatku Sedembolestnej Panny Márie, pretože tento sviatok už nie je v tomto roku dňom pracovného pokoja. Padol za obeť konsolidácii verejných financií, z ktorej sa stala v posledných troch rokoch jedna z kľúčových tém slovenského politického života a prispeli k nej, teda k tejto téme, svojím dielom všetci politickí aktéri. A svojimi dopadmi ovplyvňuje táto konsolidácia kvalitu života mnohých ľudí na Slovensku.

V Šaštíne opäť zaznelo, aká dôležitá je naša ľudská a národná súdržnosť. Ako je dôležité zjednotiť sa tam, kde si to vyžaduje záujem našej vlasti. A kým sa konala táto púť, televízie tak, ako každú nedeľu, ponúkli divákovi sériu politických debát, v ktorých si diskutéri navzájom nič nedarovali ani v politickej, žiaľ, ani v osobnej rovine.

Najdiskutovanejšími témami boli koniec jedného z 15-tich ministrov vlády, otvorenie či neotvorenie parlamentnej schôdze a rôzne politické intrigy, ktoré nás v najbližšom čase čakajú.

Je to strašný naozaj kontrast medzi tým, čo Slovensko naozaj potrebuje, aké problémy ľudí skutočne trápia, a čo im my ako politici ponúkame. Je to kontrast medzi tým, čo od politikov žiadajú riešiť ľudia, a čo sú aktuálne témy slovenského politického života. Je to až neúcta voči budúcnosti tejto krajiny, ktorá sa niekedy dokonca spája aj s neúctou k jej histórii a hodnotám, ktoré nás ako národ formovali.

Vážené dámy, vážení páni,

dnes je 16. septembra a pre mnohých by možno bolo lepšie, ak by vôbec nedostali otázku, čím je práve tento deň pre Slovensko výnimočný. Pretože by na ňu nevedeli možno odpovedať. Ibaže on skutočne výnimočný je. 16. septembra 1848 vznikla vo Viedni prvá Slovenská národná rada. Prvý politický aj vojenský orgán Slovákov, ktorý viedol dobrovoľnícke výpravy za slovenské práva a autonómiu v rámci habsburskej monarchie. Bola síce oficiálne deklarovaná až o tri dni neskôr v Myjave, ale jej vznik sa viaže práve na dnešný deň. Konkrétny deň, konkrétny skutok, spojený s našimi národnými velikánmi Štúrom, Hurbanom a Hodžom.

Nerobme si ilúzie, že nám dnes alebo o tri dni nejaké médium túto historickú udalosť nejakým spôsobom veľkolepo pripomenie. Je to na nás, aby sme kľúčovým dátumom našej histórie dávali náležitý význam taký, aký si zaslúži. Ale predovšetkým – aby sme vyzdvihovali to, čo bolo tým pomyselným spojivom jednotlivých politických prúdov i osobností v slovenskej histórii. A nielen o tom hovorili, ale aj sami tieto odkazy naplňali.

Musíme hovoriť o spolupráci katolíkov a evanjelikov pri presadzovaní spoločného spisovného jazyka v časoch národného obrodovania, a potom tento príklad nasledovať. Musíme hovoriť o spolupráci všetkých druhov odboja pri Slovenskom národnom povstaní, a aj dnes sa pokúšať o spoluprácu s nositeľmi iných politických názorov v mene vyššieho cieľa. Pretože tým cieľom nie je nič menšie, ako samotná slovenská štátnosť.

Musíme si s úctou pripomínať všetko z našej histórie, čo nás spája, a vnímať to ako naše spoločné kultúrne a duchovné dedičstvo. Nemôžeme súperiť o to, ktorý sviatok komu politicky patrí. Príchod Svätého Cyrila a Metoda nie je výlučným vlastníctvom koalície, a rovnako 17. november nie je výlučným vlastníctvom opozície.

A už vôbec nie je v poriadku, ak ešte aj tí, ktorí na týchto sviatkoch vystupujú s kultúrnym programom, musia čeliť mediálnemu lynču. Veď oni predsa nešli slúžiť organizátorom slávností, ale prejaviť úctu štátnemu sviatku a celej Slovenskej republike!

A takisto Deň ústavy je oslavou našej prvej demokratickej a vysoko nadčasovej ústavy. A nemá byť dôvodom na úvahy, ako treba celú republiku vrátane jej ústavy založiť a napísať odznova, pretože niekomu sa politicky nepáči, na akých základoch vznikla samostatná Slovenská republika!

Spomínam to preto, lebo politické rozdelenie krajiny na dva nezmieriteľné tábory považujem za jeden z najväčších a najnebezpečnejších problémov súčasného Slovenska.

Tento stav sa, žiaľ, prehĺbuje a nezastavila ho ani taká bezprecedentná udalosť, ako bol pred dvoma rokmi atentát na predsedu vlády. Napriek tomu však budem ako prezident republiky pokračovať v hľadaní všetkých možných možností, ako tento trend zvrátiť a zastaviť.

Aj preto sa obraciam nielen na vás, ale na všetkých našich občanov, aby sme aktívne hľadali všetko, čo nás ešte dokáže spojiť. Aby sme si pomohli našou históriou, ale predovšetkým zodpovednosťou za našu budúcnosť, pretože tú na rozdiel od minulosti máme plne vo svojich rukách. A nepodarí sa nám uspieť, pokiaľ namiesto skutočných výziev moderného sveta budeme ako najväčší problém riešiť stále len svoje vzájomné spory.

Dámy a páni,

dovoľte mi teda teraz stručne sa pozrieť na zásadné výzvy, ktorým dnes Slovensko čelí – a zároveň sa pozrieť aj na spôsoby, akým k nim zatiaľ pristupuje.

Už som spomenul, že zásadnou domácou ekonomickou témou je už tretí rok stav a konsolidácia verejných financií. Pre mnohých sú dôvody tejto konsolidácie už obohranou platňou. Považujem však za dôležité pripomínať si, prečo si už tretí rok na Slovensku ľudia utáhujú opasky.

Moja vláda v roku 2020 odovzdávala túto krajinu s historicky najnižším, približne jednopercenťným deficitom verejných financií, a klesajúcim, približne 48-percentným hrubým dlhom. A už o tri roky minister financií vtedajšej úradníckej vlády pána Ódora verejne vyhlásil, že verejné financie sú v historicky najhoršom stave od vzniku Slovenskej republiky. Tol'ko fakty, nie moje domnienky.

Úlohou súčasnej vlády je teda logicky upratať v spoločnej kase, s čím, žiaľ, prišlo aj zníženie životnej úrovne mnohých ľudí na Slovensku. Konsolidácia znamená šetrenie a škrtenie výdavkov – a tento fakt sa jednoducho nedá obísť. Napriek tomu však stále ostalo mnoho otázok, či práve táto forma konsolidácie bola zvolená čo najlepšie a či mix vládnych opatrení naozaj aj priniesol želaný výsledok.

Symbolickým momentom, kedy si tieto otázky ľudia položia, je práve aj mnou spomínaný včerajší štátny sviatok bez dňa pracovného pokoja. Pretože vlastne nikto

nevie, koľko peňazí štát v skutočnosti ušetril, či si ľudia musia, môžu alebo majú brať dovolenku, rodičia riešia otázku, či ich deti pôjdu do školy alebo nie.

Potom sa nemožno čudovať, že ľudia sú z trojročnej konsolidácie právom unavení, niektorí rozčarovaní a pri pohľade do svojich peňaženiek už jednoducho odmietajú ďalšie šetrenie. Musím však oceniť, že sa vláda pri konsolidácii pokúsila v čo najväčšej miere zachovať štandard sociálneho štátu a ochrany tých, čo najviac potrebujú pomoc. Väčšie bremeno v podobe väčšej solidarity potom nutne preniesla na úspešnejších jednotlivcov i firmy, a to zavedením nových daní aj progresívneho zdanenia.

Aj preto je dnes realitou 13. dôchodok ako skutočná pomoc každému jednému seniorovi. Realitou je aj vyššia minimálna mzda, s ktorou rastú aj príplatky za prácu nadčas, cez víkendy či počas sviatkov.

Napriek mnohým mediálnym aj politickým pokusom o šírenie paniky je realitou aj výrazne sa nemeniaca a historicky stále najnižšia nezamestnanosť. A stále existujú desaťtisíce voľných pracovných miest, ktoré čakajú na svoje obsadenie.

Vláda splnila svoj sľub, že pomôže ľuďom s cenami energií a napriek tomu, že je to už pomoc adresná, svojimi parametrami sa dostáva obrovská časť občanov priamo do tohto vzorca a dostáva priamo pomoc od vlády. Nielen v podobe energošekov na teplo, ale aj v podobe nižších faktúr za elektrinu a plyn, hoci možno mnohí túto pomoc už aj neregistrujú. Aj keď energopomoc na začiatku sprevádzali určité pôrodné bolesti, stále ide o prvý ucelený pokus zaviesť adresný systém pri vyplácaní akejkoľvek podpory zo strany štátu – a to treba oceniť.

Inflácia v lete klesla na najnižšiu hodnotu za posledných 20 mesiacov. Ceny potravín dokonca počas leta medziročne klesli. Napriek tomu ľudia subjektívne stále vnímajú zdražovanie ako problém. Rastúce ceny dávajú do súvisu predovšetkým so svojimi platmi alebo chýbajúcimi lepšími platovými príležitosťami vo svojich regiónoch.

Musíme objektívne povedať, že Slovensko je ako proexportne orientovaná ekonomika mimoriadne závislá od diania na európskych či svetových trhoch. Ak sa prestane dariť krajinám, do ktorých vyvážame naše výrobky, problémy sa skôr či neskôr prelejú aj k nám. Vláda teda v ekonomickej oblasti reálne čelí protivetru, z väčšej časti spôsobeného globálnymi vplyvmi mimo územia Slovenskej republiky. Jej vlastné možnosti sú teda obmedzené, ale nie sú nulové.

A preto musí konať tak, aby bol občan presvedčený, že v rámci svojich možností urobila vláda všetko pre zmiernenie týchto globálnych dopadov a nenechala im Slovensko napospas. Aj preto dnes vláda musí hľadať opatrenia na zvládnutie extrémne rastúcich a vysokých cien pohonných hmôt, hoc pri prvej vlne palivovej krízy v kombinácii so spoluprácou s našim najväčším výrobcom, Slovensko v rámci krajín V4 aj v rámci celej Európy obstálo. Dnes ale pokračovaním konfliktov a nedostatku ropných produktov na svetových trhoch ceny rastú dramatickejšie ako sme možno predpokladali, a preto verím, že vláda sa na svojich rokovaniach bude zaoberať aj možnosťou riešenia zmiernenia týchto vysokých cien palív na našu ekonomiku a peňaženky obyvateľov.

Rozumiem snahe ministra financií udržať za každú cenu verejné financie pod kontrolou. To je úloha ministra financií. Ale treba mať na pamäti aj to, že prílišné škrtenie firiem či úspešných jednotlivcov na nich jednoducho pôsobí demotivujúco. Môžu preto uvažovať o tom, že svoje aktivity prenesu inam, alebo prinesú výrazne menší príjem do štátneho rozpočtu, ako sa pôvodne plánovalo.

Som presvedčený, že väčšia podpora ekonomického rastu a ekonomickej aktivity by dnes mala dostať prednosť pred striktnou snahou dosiahnuť také či onaké desatinné číslo v deficite verejných financií. Samozrejme, za striktného predpokladu, že tieto peniaze nebudú minuté na spotrebu, teda ľudovo povedané prejedené. Ale poslúžia buď na zmiernenie daňovo-odvodového zaťaženia firiem, alebo budú smerovať do sektorov, ktoré budú v budúcnosti generovať dodatočné príjmy pre slovenskú ekonomiku.

Podpora rastu je investíciou do budúcnosti, ktorá sa nám do rozpočtu neskôr násobne vráti v podobe dodatočných vyšších príjmov. A po troch rokoch šetrenia by už štát nemal hľadať spôsob, ako zaviesť nové dane či zvýšiť doterajšie. Naopak, tam, kde je to možné, by už mal hľadať cesty, ako niektoré dane zrušiť – napríklad daň transakčnú.

Dámy a páni,

druhou kľúčovou oblasťou pre ľudí na Slovensku je bezpečnosť. Hovorím o bezpečnosti v tom najširšom slova zmysle: od pocitu, že budeme žiť mimo akéhokoľvek vojny či vojenského konfliktu, cez bezpečné ulice našich miest a obcí, bezpečný návrat detí zo školy až po boj s nelegálnou migráciou.

Chcem v tejto súvislosti pripomenúť, že Slovensko stále patrí medzi najbezpečnejšie krajiny sveta. Možno si to mnohí z nás neuvedomujú, keď idú o polnoci bez obáv svojou

obcou či mestom. Ale bezpečnostná situácia na Slovensku je v tomto ohľade stále neporovnateľná s tým, čo vidím aj ja osobne počas mojich mnohých ciest po celom svete. Rizikové štvrte, do ktorých sa neodporúča ani len vstúpiť, nieto sa ešte nimi prechádzať. Miesta, na ktoré sa reálne neodvažujú ani policajné zložky. Ulice patriace výtržníkom či miestnym gangom.

Toto sú veci, ktoré na Slovensku nemáme, ale nikdy ani mať nechceme! Je preto zásadnou úlohou politikov a bezpečnostných zložiek udržať bezpečnosť na Slovensku v súčasných intenciách.

Osobitnou kapitolou pri bezpečnosti je nelegálna migrácia, či sa to niekomu páči alebo nepáči. A Slovensko, žiaľ, malo možnosť vyskúšať si na vlastnej koži dva rôzne prístupy k ochrane vlastných hraníc a pohybu nelegálnych migrantov. Na jednej strane od ich úplnej priechodnosti, myslím našich hraníc, pre v podstate kohokoľvek, dokonca s politickým dodatkom, že si na to musíme zvyknúť, po, na druhej strane silnú ochranu hraníc a prísny postup voči ich nezákonnému prekročeniu.

Dámy a páni, som pevne presvedčený, že ľudia na Slovensku si v obrovskej väčšine želajú práve ten druhý prístup – keď sú hranice chránené a keď štát určuje, kto a za akých podmienok môže na Slovensku žiť alebo pracovať!

Je tu však aj druhá strana mince. Ak raz niekto na Slovensku legálne žije, poctivo pracuje a vychováva svoje deti, musí sa cítiť rovnako bezpečne ako akýkoľvek občan Slovenskej republiky.

Je neprípustné, aby bol ktokoľvek terčom pohrdania, slovných či dokonca fyzických útokov len pre svoju farbu pleti, vierovyznanie, krajinu pôvodu či sexuálnu orientáciu. Tu musia konať bezpečnostné zložky veľmi rázne a už v zárodku bojovať proti netolerancii či prejavom extrémizmu!

Pojem bezpečnosti je však dnes podstatne širší a čoraz väčšiu časť z neho tvorí aj kybernetická bezpečnosť, ochrana dát a ochrana nášho súkromia. Aj túto oblasť musí mať vláda na pamäti a musí sa vyvarovať chýb, ktoré by mohli spôsobiť obavy občanov, že ich osobné údaje a súkromie nie sú dostatočne chránené a že sa k nim môžu dostať nepovolané osoby doma či v zahraničí.

Vážené dámy, vážení páni!

V týchto dvoch kľúčových oblastiach, teda ekonomike spojenej so životnou úrovňou ľudí, a v bezpečnosti v jej najširšej podobe, sme v poslednom roku zaznamenali dobré i možno horšie rozhodnutia vlády. Tie horšie spoločnosť viackrát vyrušili, zvlášť ak boli spojené s nešťastnou komunikáciou alebo podozreniami z netransparentnosti.

Ani dobré rozhodnutie však niekedy nestačí. Ľudia totiž nevyhnutne potrebujú aj počuť dobré slovo, ale hlavne vnímať pocit solidarity vlády s ich vlastnými životmi. Darmo budú ľudia počúvať, že celý štát musí šetriť, ak si vláda okľukou zvýši svoje vlastné príjmy. Darmo budú chcieť žiť v bezpečí, ak sa cez rôzne kauzy spochybňuje úmysel vlády chrániť bezpečnosť svojich občanov. Darmo budú ľudia počúvať o potrebe pokoja, ak im vládna koalícia okrem súboja s opozíciou každý mesiac naservíruje svoje vlastné spory, ktoré by si mala vyriešiť za zavretými dverami.

Pri zmienke o sporoch však musím jasne povedať, že na Slovensku už dlho mediálny obraz jednoducho nezodpovedá realite. Médiá síce prinášajú informácie o neustálych zvaďách vo vládnej koalícii, ale uniká nám jedno a to podstatné: vládna koalícia aj po troch rokoch vládne tak, ako začínala, a stále sa opiera o parlamentnú väčšinu.

Nezabudnime popri všetkej tej kritike na to, že bývalá vládna koalícia začínala v roku 2020 s ústavnou väčšinou. Počas tri a pol roka padla najprv jedna, potom druhá vláda, a ani tá napokon nedokázala ani v demisii dovládnuť do predčasných volieb. Musela preto prísť ďalšia vláda - úradnícka. Z pohľadu politickej stability aj zásade politickej pamäte, to musím jasne pomenovať, či sa to niekomu páči, alebo nie.

Vážené dámy, vážení páni,

pred rokom som z tohto miesta vyslovil zásadný apel na to, aby sa vláda pokúsila ponúknuť víziu Slovenska na dlhšie časové obdobie. Povedal som, že ak sa nezhodneme na plánoch, prekračujúcich jedno volebné obdobie, budeme navždy uväznení v kolotoči búrania a následného stavania si na vlastnom politickom piesočku po každých jedných parlamentných voľbách.

Preto chcem oceniť, že na popud predsedu vlády a samotnej vlády a na pôde Slovenskej akadémie vied za spolupráce desiatok odborníkov vznikol návrh Vízie Slovensko 2040.

Za kľúčové považujem práve to, že táto vízia naozaj vznikla, že sa na nej podieľali vedecké kapacity a že Slovensko sa v diskusii o svojej budúcnosti má konečne od čoho odraziť a má o čom diskutovať.

Dovoľte mi teda využiť túto príležitosť a pridať niekoľko svojich vlastných myšlienok do dlhodobých plánov Slovenska.

A urobím to napriek tomu, že som sa stal predmetom prízemných politických i mediálnych útokov po mojom nedávnom vyjadrení v Číne, že svetovo úspešné krajiny robí úspešnými práve ich schopnosť dlhodobo plánovať a mať vlastnú stratégiu.

Preto to tu zopakujem znova: schopnosť priniest, a potom počas viacerých volebných období aj naplniť vlastnú štátnosť a dlhodobú víziu je kľúčovým predpokladom úspechu vo svetovom meradle! Úspešné štáty sveta to zvládli, neúspešné sa utopili v každodenných politických sporoch a podružných, a pre budúcnosť krajiny nepodstatných témach.

Som presvedčený, že súčasťou našej vízie musí byť postupná premena Slovenska z montážnej dielne Európy na modernú, znalostnú a ekologickú ekonomiku s vysokou pridanou hodnotou, pri ktorej naplno využijeme našu strategickú polohu, priemyselnú tradíciu, prírodné bohatstvo a pracovitosť a vzdelanie našich ľudí.

Dnes sme v prepočte na obyvateľa svetovou automobilovou veľmocou. Máme obrovské priemyselné know how, vzdelaných a zručných pracovníkov i vybudovanú sieť dodávateľov. A preto by našou ambíciou do budúcnosti malo byť využitie tejto sily na prechod od čistej montáže k výskumu, vývoju a výrobe, napríklad batérií i softvéru pre elektromobily a autonómne systémy.

Aj v priemysle platí to, čo pri umelej inteligencii: nemusíme byť lídrom vo vývoji technológií, ale môžeme byť lídrom v ich zavádzaní do praxe. Preto sa Slovensko môže stať európskym centrom pre testovanie a nasadzovanie pokročilých priemyselných technológií, aj produktov z oblasti umelej inteligencie, samozrejme, pri striktnom dodržaní ich bezpečnosti.

Ďalší obrovský potenciál predstavuje energetika. Slovensko má jeden z najčistejších energetických mixov v Európe vďaka jadrovej a vodnej energii. Výstavba a spúšťanie nových jadrových blokov poskytuje stabilný a bezemisný zdroj energie. To je obrovská

výhoda Slovenska pre prilákanie technologických investícií, ako sú napríklad dátové centrá, ktoré vyžadujú stabilnú zelenú elektrinu.

A opäť platí: nemusíme si robiť ilúzie, že Slovensku sa podarí byť lídrom vo vývoji umelej inteligencie. Ale práve energetická náročnosť dátových centier a s tým súvisiacej infraštruktúry zvädza k jednoduchšej otázke: A čo ak napokon víťazom celých pretekov okolo umelej inteligencie len nebude ten, koho program či aplikácia bude o niečo lepšia ako konkurenčná - ale ten, kto dokáže pre celú AI infraštruktúru zabezpečiť dostatok elektrickej energie?

Pretože vývoj najnovších modelov umelej inteligencie je otázkou mesiacov či týždňov, ale vznik dostatočných energetických kapacít je otázkou rokov a desaťročí. Preto využime našu výhodu v energetickej sebestačnosti a skúsme prilákať investície, ktoré si vyžadujú dostatok zdrojov a energie.

V tejto súvislosti musím poznamenať, že považujem za správne rozhodnutie vlády o výstavbe nových jadrových blokov. Tento projekt nám umožní, aby si Slovensko zachovalo výhodu dostatku elektrickej energie a udržalo si tak miesto jednej z energeticky najkonkurencieschopnejších krajín v rámci celého regiónu.

Som presvedčený, že v tomto procese treba dynamicky pokračovať tak, aby sme nestratili výhodu vhodného územia a už aj vykonanej práce. A aby sme hlavne nestrácali čas, pretože nás môžu predbehnúť iné krajiny, ktoré sa takisto vydali na cestu jadrovej energie.

A napokon, dámy a páni, téma, ktorú predkladám už niekoľkokrát a o ktorej som presvedčený, že môže byť pre Slovensko rozdielovým momentom. Teda tým, čím bude Slovensko vo svete výnimočné, vďaka čomu si ho každý zapamätá a čo bude súčasťou jeho novej identity. Hovorím o jednom z našich najväčších prírodných pokladov, o kvalitnej pitnej a geotermálnej vode.

Voda bude strategickou komoditou 21. storočia. Slovensko má pri vode presne to šťastie, ako majú krajiny Blízkeho východu pri rope. Poďme preto urobiť zo Slovenska krajinu, ktorá spraví z vody svoju strategickú surovinu, ktorá bude rozvíjať svoje kúpeľníctvo, ekoturizmus a ktorá bude naplno využívať, ale zároveň striktne chrániť svoje vodné prírodné bohatstvo!

A s vodou, samozrejme, úzko súvisia aj témy boja s klimatickými zmenami, sucho aj potreba našej potravinovej bezpečnosti a sebestačnosti. Som rád, že sa nimi vláda začala zaoberať.

A napokon poslednou zásadnou oblasťou je vzdelanie ľudí, pretože je to jediná úspešná stratégia vo svete, kde čoraz viac procesov preberá umelá inteligencia. Tu musím oceniť, že práve dnes, v týchto dňoch, sme svedkami zásadnej reformy vo vzdelávaní, ktorá je zameraná nie na memorovanie vedomostí, ale na schopnosť využiť nadobudnuté poznatky v praxi. Je to dobrá cesta a ak chceme vo svetovej konkurencii uspieť, musíme v nej aj ďalej intenzívne pokračovať!

Toto sú štyri zásadné oblasti dlhodobej vízie Slovenska, ktoré si z môjho pohľadu ako prezidenta zaslúžia osobitnú pozornosť, a ktoré môžu pre našu vlasť znamenať obrovskú šancu uspieť v rýchlo sa meniacom svete.

Vážené dámy, vážení páni,

podporujem myšlienku pána predsedu vlády SR, aby po schválení vládou prišla Vízia Slovenska 2040 aj do parlamentu a aby sa o nej zviadla vecná a kultivovaná diskusia tu, v tejto miestnosti.

Budem ju sledovať v nádeji, že myšlienka budúcej prosperity Slovenska, našej vlasti, je silnejšia ako krátkodobé, a dnes už aj veľmi predvolebné ciele jednotlivých politických strán. Ale budem ju počúvať aj s určitou skepsou, a tu sa musím obrátiť na opozičnú časť poslaneckej snemovne.

Keď som vo svojej minulej správe o stave republiky citoval zo správy Najvyššieho kontrolného úradu, ktorá nám vyčítala zanedbávanie strategických projektov, táto časť parlamentu mi tleskala. Som preto veľmi zvedavý, aká bude dnes jej reakcia na moje vážne výhrady, že strategické záujmy Slovenska nesmie opozícia ignorovať len pre svoje krátkodobé politické ciele.

Dá sa plne pochopiť, ak opozícia v snahe získať moc využije každé jedno zakopnutie vlády na jej kritiku. To je správne a tak to funguje. Čo sa však už pochopiť nedá, je odmietanie diskusie práve v témach, ktoré ďaleko presahujú mandát súčasnej vlády a sú pre Slovensko životne dôležité.

Nemôžem akceptovať, ak sa diskusia o akejkol'vek vízii skončí vetou: s touto vládou nebudeme o ničom diskutovať, pretože naším jediným cieľom je poraziť ju vo voľbách. A tento dôvod počúvame v poslednom čase pri akejkol'vek téme, ktorá si vyžaduje konsenzus naprieč politickým spektrom: pri dlhodobej vízii krajiny, pri potrebných ústavných zmenách, či nevyhnutných reformách, ktoré tlačíme pred sebou.

Zažil som to aj pri organizovaní okrúhlych stoloch v Prezidentskom paláci, pri ktorých som jasne zadefinoval, že majú slúžiť ako platforma pre porozumenie oboch politických táborov pri zásadných politických témach. Hovorím o reforme samosprávy, dostavbe nemocníc, využití umelej inteligencie vo verejnej i obchodnej sfére, či ochrane nášho vzdušného priestoru pri jeho možnom narušení.

A stretával som sa pomaly s paranojou, že ide o akúsi politickú pascu, do ktorej sa niekto snaží opozíciu zatiahnuť. A tak jej predstavitelia radšej niektoré stretnutia odignorovali, v niektorých témach sa striktne vymedzili a iné rovno odmietli.

Chcem vám všetkým jasne povedať, že výsledkom takéhoto prístupu nie je ani politické víťazstvo opozície, ani politická porážka koalície. Výsledkom sú reálne a stále nevyriešené problémy, ktoré úplne zbytočne aj naďalej zaťažujú našich občanov.

Pýtam sa, čo je na tom také neprijateľné, aby sa napríklad opozícia zaviazala, tak ako som ju vyzýval, že ak nastúpi do vlády, dostavia rozostavané nemocnice? Že po Slovensku neostanú len skelety, ale reálne zariadenia na záchranu života a zdravia našich občanov? Presne tak, ako sa naprieč volebnými obdobiami postupne dostavujú aj diaľnice či rekonštruujú železničné trate.

Čo je také politické na tom, aby sme spoločne zmenili zákony, v prípade potreby aj ústavu, kludne pozerám tým, čo sa smejú, a mohli tak účinne ochrániť vzdušný priestor v prípade zablúdeného dronu či rakety?

Ved' to je zmena, ktorú na ochranu ľudí a našej vlasti žiada priamo naša armáda! Ani na tom sa nevieme zhodnúť a radšej necháme vojakov bezmocne sa prizerať v prípade incidentu, v ktorom im dnešný právny stav nedovoľuje účinne zasiahnuť všetkými možnými prostriedkami, ktoré by k dispozícii mali.

Keď sa podobný incident stane v Poľsku, Rumunsku či Bulharsku, opozícia, médiá a rôzni komentátori sa predháňajú v tom, kto ostrejšie takýto útok odsúdi a kto na sociálne

siete zavesí čo najtvrdší status. Ale slovenský občan, dámy a páni, pre svoju bezpečnosť nepotrebuje kritický status na sociálnych sieťach, ale vedomie, že jeho vlasť je dostatočne chránená!

V tejto konkrétnej oblasti, preto o nej hovorím, som sa ako prezident a hlavný veliteľ ozbrojených síl snažil urobiť maximum, aby sme o probléme nielen pekne hovorili, ale aby sme o probléme začali rokovať tak, aby sme chránili životy a zdravie slovenských občanov!

Dámy a páni,

je to sedem mesiacov odvtedy, ako som na túto tému zorganizoval okrúhly stôl v Prezidentskom paláci za účasti koalície, opozície a armády. A chcem oceniť, že sa tak predstavitelia opozície ako aj koalície tohto stretnutia zúčastnili. Dokonca sa po ňom uskutočnilo simulované cvičenie, aby naše ozbrojené sily jasne ukázali, že v súčasnom právnom stave nemôžu zasahovať všetkými svojimi možnosťami, lebo im to zákony nedovoľujú.

Čo sa odvtedy zmenilo? Nič.

Nemáme žiadnu ani zákonnú, nie to ešte ústavnú úpravu, ktorá by armáde umožnila v prípade ohrozenia účinne konať, pretože to čaká a stojí niekde tu v parlamente, ktorý sa zaviazal, že príde s právnou úpravou. Ale na druhej strane sa každý druhý týždeň politicky pretekáme v tom, kto dá štiplavejší a odsudzujúcejší status, keď sa niečo také deje v iných krajinách. Z tohto možno majú prospech politici, niekoľko lajkov alebo zdieľaní, ale určite nič z toho nemajú občania Slovenskej republiky!

Budem pokračovať v téme chýbajúcej širokej politickej podpory v zásadných oblastiach aj naďalej, slovenskej budúcnosti, ak chceme o nej hovoriť.

Opäť sa teda pýtam: čo je pre opozíciu také nepredstaviteľné na tom, aby sa zapojila do reálnej diskusie o budúcnosti Slovenska a podobe strategických dokumentov, ktoré budú túto víziu definovať? Naozaj stačí na všetko argument, že s touto vládou diskutovať nebudeme? A pýtam sa: to nikomu neprekáža, že v tejto vízii Slovenska 2040 nejde o túto vládu, ale o našu spoločnú budúcnosť?

Hovoril som o našom vodnom bohatstve ako o jednej z najvýznamnejších príležitostí rozvoja našej vlasti v budúcnosti.

Tak si tu, opäť tu, medzi sebou skúsme predstaviť, ako by v takejto politickej atmosfére, ktorú tu na Slovensku máme, vyzerala napríklad diskusia o tom, že ideme, lebo je to treba, postaviť napríklad dve veľké vodné nádrže, napríklad Tichý potok a Slatinka, ktoré boli už možno naprojektované desaťročia dozadu. Boli by sme schopní, pýtam sa, prijať zásadné rozhodnutia v atmosfére, kde namiesto argumentov zaznieva vždy iba účelový politický hejt? Odpovedzte si, prosím, dámy a páni, na túto otázku sami a osobne. Boli by sme schopní prijať takéto zásadné rozhodnutia v tejto politickej atmosfére, hoc vieme, že nám krajina vysychá, že budeme čeliť nedostatku pitnej vody? Dokázali by sme prekonať samých seba pre blaho tejto krajiny, alebo budeme donekonečna chrániť len záujmy svojich politických strán a svojich percent?

Musím úprimne povedať, že som sklamaný z takýchto dopredu odmietavých postojov voči všetkému. A to je jedno, o ktorej politickej strane hovoríme. A domnievam sa, že takéto postoje tohto neustáleho odmietania pomáhajú jednak k celospoločenskej skepse, ale predovšetkým k nemožnosti dosiahnuť akékoľvek zmierenie v našej rozpoltenej slovenskej spoločnosti.

Ako čakáme, že budú na seba reagovať ľudia s inými názormi, ak od svojich lídrov počúvajú, že akákoľvek spolupráca je okamžite zradou a kolaboráciou? Podieľame sa na príprave dokumentov či projektov kľúčových pre slovenskú budúcnosť, a spolupráca na týchto dokumentoch predsa nie je legitimizáciou káuz vládnej koalície! Tie majú bez akéhokoľvek politického zasahovania vyšetrovať orgány činné v trestnom konaní, a majú tak robiť bez ohľadu na to, aká vláda práve vládne. Skončime, prosím, s týmito postojmi, s týmto slovníkom a s týmto rozdeľovaním, pretože prináša medzi ľudí len to zlo, neistotu a čoraz väčšiu nenávisť.

Vážené dámy, vážení páni!

Potrebu vnútornej súdržnosti a aspoň základnej politickej zhody na budúcom vývoji Slovenska je mimoriadne dôležitá nielen pre upokojenie situácie v našej vlasti, ale aj pre jednotný postup v medzinárodnej politike. Medzinárodná svetová politika sa v posledných rokoch stala vyslovene nepredvídateľnou, extrémne rýchle sa meniacou a popierajúcou mnohé doteraz platné zásady, ktoré v nej platili celé desaťročia.

Transatlantická spolupráca bola výrazne naštŕbená. Niektoré kroky Spojených štátov amerických na medzinárodnej scéne sa stali terčom hoci opatrnej, ale predsa len

kritiky zo strany Európskej únie. Hovorím o neštandardnom zásahu vo Venezuele, zbytočnej vojne na Blízkom východe a predovšetkým o amerických snahách podieľať sa vyššou mierou na kontrole Grónska, ktoré je autonómnym územím Dánskeho kráľovstva, členského štátu Európskej únie.

Zároveň v oveľa väčšej miere ako v budúcnosti počúvame úvahy o tom, že je potrebné prehodnotiť fungovanie Severoatlantickej aliancie, ktorá predstavuje náš kľúčový bezpečnostný priestor. Mrzí ma, že ani tieto vážne posuny v medzinárodných vzťahoch neprinútili doteraz Európsku úniu k zásadnej úvahe o svojom efektívnejšom fungovaní a predovšetkým o prehodnotení priorít, ktoré doposiaľ presadzovala.

Pre Európu doteraz zásadné projekty ako napríklad Green deal, regulácie v mnohých oblastiach či sústredenie sa na byrokratickú stránku vlastného pôsobenia, svojím významom ustupujú výzvam, ktoré sa pred Európou dnes objavujú.

Hovorím predovšetkým o zameraní sa na väčšiu akcieschopnosť, oveľa väčší dôraz na vnútornú i vonkajšiu bezpečnosť, spoluprácu členských štátov pri znižovaní cien energií a aj o podstatne väčšie mierové úsilie predovšetkým vo vojne, v ktorej Rusko napadlo Ukrajinu.

Takmer päť rokov tejto vojny za našimi hranicami jasne ukazuje, že jej riešenie neleží na bojisku, ale za diplomatickým stolom. Víziou Európskej únie by preto malo byť hľadanie mierového, a nie vojenského riešenia tohto konfliktu.

Napriek tomu, že na fungovanie Únie i Severoatlantickej aliancie máme oprávnené aj kritické pohľady, zdôrazňujem, potom pozorne ma dobre počúvajte, stále platí, že ide o náš civilizačný, ekonomický a bezpečnostný priestor, ktorého sa nesmieme vzdať.

Legitímne výčitky k ich efektívnejšiemu pôsobeniu nesmú byť nahradené skrytými úvahami o tom, či vôbec ešte má význam naše členstvo v nich, pretože už stratili svoj pôvodný zmysel.

Odpoveď je úplne jasná: naše členstvo má zásadný zmysel, pretože ani Severoatlantická aliancia ani Európska únia dnes nemajú alternatívu, ktorá by ich mohla nahradiť a garantovať slovenskú bezpečnosť i našu ekonomickú prosperitu!

Na druhej strane však práve meniace sa medzinárodné prostredie zaväzuje Slovensko, aby mu záležalo aj na dobrých vzťahoch s krajinami, na ktoré sa možno časť mediálnej či politickej scény ešte pred časom pozerala so skepsou či priamo odmietaním.

Áno, potrebujeme dobré diplomatické a ekonomické vzťahy na všetky štyri svetové strany. A na tejto politike sa aktívne podieľam aj ja ako prezident republiky – vždy však zdôrazňujem, že pri tejto politike nesmieme zabudnúť na to, ktoré naše zahraničné väzby sú kľúčové, a ktoré zahraničné väzby iba doplnkové.

Je určite správne hľadať partnerstvá a nové možnosti pre slovenské hospodárstvo, naše firmy a pracujúcich aj v ďalších častiach sveta. Štáty ako India alebo Čína sa stávajú čoraz významnejšími globálnymi hráčmi a predstavujú významný potenciál aj pre otvorenú ekonomiku, akou je tá naša slovenská.

Ale akékoľvek dodatočné partnerstvá alebo spolupráce nikdy nesmú nahrádzať naše pevné ukotvenie v Európskej únii a Severoatlantickej aliancii, alebo ich akýmkoľvek spôsobom spochybňovať! K nášmu členstvu v nich musí patriť aj predvídateľnosť, spoľahlivosť a prirodzená lojalita voči našim kľúčovým spojencom a našim kľúčovým partnerom!

Vážené panie poslankyne, vážení páni poslanci,

dovoľte mi ešte povedať pár slov k najbližším mesiacom, ktoré vás tu, v Národnej rade, čakajú.

Ak sa totiž parlamentné voľby uskutočnia v riadnom termíne, ostáva vám na prácu ešte celá štvrtina volebného obdobia. Je to veľmi veľa času, ktorý sa dá naozaj využiť v prospech slovenských občanov, a nie iba vašich vlastných politických strán.

Prosím, skúste využiť tento čas čo najviac konštruktívne. Nezabudnite na múdre pravidlo, že nie každé správne rozhodnutie je populárne, a že nie každé populárne rozhodnutie je správne. Skutočný rozmer štátnikov, ktorým záleží na svojej vlasti, je tvorený predovšetkým správnymi rozhodnutiami, nie tými populárnymi!

Nenechajte sa strhnúť volebnou kampaňou na úkor vašej práce pre ľudí. Voľbami alebo blížiacou sa volebnou kampaňou, sa, žiaľ, totiž žiadne skutočné problémy ľudí nekončia. Pracujte preto do posledného dňa svojho mandátu: tak na riešení

každodenných starostí občanov, ako aj na strategických projektoch, ktoré váš mandát presahujú.

Táto moja výzva sa týka nielen parlamentu, ale aj vlády SR. Občan, ktorý nám všetkým moc dáva, má právo vyžadovať našu pozornosť voči jeho životným problémom od prvého do posledného dňa volebného obdobia!

Dámy a páni,

privítal som rozhodnutie pána predsedu Národnej rady Slovenskej republiky, že parlament bude rokovať až do prerokovania všetkých svojich bodov a nebude ich už odsúvať na nasledujúce schôdze. Ved' ono by už veľmi nebolo kam, keďže vás spolu s touto schôdzou čakajú už len štyri naplánované schôdze, a zrejme možno aj nejaké mimoriadne.

Ale musím to povedať aj veľmi priamo, že týmto pravidlom – prerokovaním všetkých bodov na programe schôdze - ste sa mali riadiť celý čas svojho mandátu.

Považujem za neprípustné, aby parlament nebol schopný prerokovať všetky svoje body na riadnych schôdzach. Ľudia nikdy nepochopia, ako môžu poslanci odísť z práce bez toho, aby svoju robotu dokončili a prerokovali program, ktorí si sami stanovili a ktorí si sami schválili.

A nerešpektovanie tradičného práva opozície, aby snemovňa skutočne prerokovala do siedmich dní ich návrhy na odvolanie jednotlivých ministrov, nie je prejavom sily. Je to prejav nerešpektovania parlamentnej del'by moci medzi koalíciu a opozíciu a prispieva k nedobrej atmosfére, v ktorej tento parlament rokuje! Preto pevne verím, že sa Národná rada vráti k svojim niekdajším zvyklostiam, prerokuje vždy svoj program až do konca a bude rešpektovať prirodzené právo opozície prichádzať z vlastnými, aj keď politicky niekedy nepríjemnými návrhmi.

Ak sa tak nestane, vznikne nám začarovaný kruh vzájomného nerešpektu, ktorý môže kedykoľvek budúca parlamentná väčšina využiť ako zámienku na pokračovanie v tomto negatívnom trende.

A ak hovorím na tejto pôde o rešpekte, verím, že tak ako si svoj rešpekt vyžaduje samotná Národná rada Slovenskej republiky či vláda Slovenskej republiky, budeme všetci rešpektovať aj iné ústavné inštitúcie.

Rešpekt neznamená, že sa k práci akejkoľvek inštitúcie nemožno vyjadriť kriticky. Kritika nemusí byť automaticky útokom na nezávislosť a môže vychádzať z konkrétnych výhrad voči akémukoľvek štátnemu či ústavnému orgánu.

Ale dôležité je, aby bez ohľadu na kritiku, ktorá je normálnou súčasťou demokracie, nikto nezasahoval do fungovania ústavných orgánov tejto krajiny. A aby každý rešpektoval del'bu moci tak, ako ju definuje slovenská ústava.

Vážené dámy, vážení páni!

Slovensko čakajú už o niekoľko týždňov regionálne a komunálne voľby. Budú im zrejme predchádzať mnohé politické vyhlásenia, že ide o akúsi generálku pred najbližšími parlamentnými voľbami. Dovoľte mi však toto videnie sveta odmietnuť. Kľúčovou otázkou komunálnych a regionálnych volieb je, ako sa bude rozvíjať konkrétna obec, konkrétne mesto či konkrétny kraj. Či dokáže pre svojich obyvateľov opraviť cesty, mosty, zabezpečiť verejnú dopravu, lekárske ambulancie či základné alebo stredné školy.

Sú to úplne konkrétne a praktické záležitosti každodenného života našich občanov a ja naozaj nevidím dôvod, prečo by ich mala ovplyvňovať parlamentná politika. Je prirodzené, že mnoho kandidátov na starostov, primátorov či županov kandiduje s podporou politických strán. A je pravdepodobné, že budeme v súčasnosti svedkami omnoho viac politicky vyprofilovaných koalícií v jednotlivých obciach či mestách, ako to bolo v minulosti. Možno omnoho menej bude takzvaných divokých koalícií, kedy sa dokázali pospájať aj politickí súperia za konkrétnym kandidátom.

Ale uvedomme si, že v komunálnych a regionálnych voľbách ide práve o toho kandidáta. O osobnosť, ktorá buď odvieďa pre ľudí vo svojej obci a meste dobrú prácu, alebo o človeka s pozitívnym životným príbehom, ktorý má na túto robotu predpoklady.

O starostu alebo primátora, ktorý dokáže robiť presne to, čo od neho obyvatelia očakávajú: zabezpečiť kosenie, opravu lavičky či pekné kultúrne podujatie.

Osobné schopnosti sú v tomto prípade oveľa dôležitejšie ako to, čo si myslí o aktuálnych politických sporoch tu v Národnej rade, ktoré už zajtra môžu vyprchať do stratena – ale starosta či primátor bude pre ľudí pracovať celé štyri roky.

Preto verím z toho miesta, že si občania vyberú dobre. A že si vyberú tak, aby bol pre nich starosta či primátor užitočný bez ohľadu na to, kto práve vládne na celoštátnej úrovni. Pretože vo svojich obciach a mestách majú ľudia celkom iné starosti.

A musím pri tejto príležitosti a na tejto pôde len zopakovať, že ma naozaj mrzí, že sa počas uplynulých rokov nepodarilo zásadnejšie pohnúť s reformou verejnej správy. Novozvolení starostovia, primátori či župani tak budú pokračovať vo veľmi podobných podmienkach ako doposiaľ.

Som presvedčený, že účinná reforma verejnej správy ponúka Slovensku nielen lepšiu formu fungovania našich obcí, miest a krajov, ale aj významné ekonomické príležitosti, lepšie čerpanie európskych fondov a viac príležitostí pre aktívnych a šikovných ľudí v slovenských regiónoch. Len na ňu treba nájsť konečne odvahu.

Vážené dámy, vážení páni!

Začal som dnes svoj príhovor spomienkou na národnú púť v Šaštíne a chcel by som ňou aj skončiť. Pretože práve tam som znova videl najdôležitejšie, čo stále v ľuďoch pretrváva. Nádej a dobro, ukryté v srdciach tisícov ľudí, ktorí si prišli uctiť patrónku Slovenska. A nádej a dobro v dušiach státisícov Sloveniek a Slovákov, ktorí žijú svoj neraz ťažký, ale poctivý život, a snažia sa svojej rodine, svojim známym, ale aj svojej obci, mestu či celej vlasti odovzdať len to najlepšie. Dobro je stále v nás, aj keď ho ťažká realita niekedy ubíja a umlčiava.

Pred piatimi rokmi sa na púti v Šaštíne zúčastnil aj Svätý otec František. Povedal krásnu vetu, ktorú sme tento týždeň zvečnili pre všetkých, ktorí zavítajú do Bratislavy: Citujem:.. Vaše dejiny pozývajú Slovensko, aby bolo posolstvom pokoja v srdci Európy.

Dámy a páni,

máme všetky predpoklady, aby sme na Slovensku žili dobrý, pokojný a mierový život a boli ostrovom týchto hodnôt v Európe i vo svete. Tieto dary sme už dostali. Je teraz len a len na nás, ako s nimi naložíme.

Tá zodpovednosť je však vždy najväčšia na tých, ktorí sa podujali svoj národ viesť. Na vás, na mne, na všetkých, ktorí riadia túto krajinu. Majme to preto pamäti každý jeden deň, aby sme ho takýmito hodnotami skutočne aj popri svojej práci a živí napĺňali.

Ďakujem za pozornosť a želám Slovenskej republike všetko len to najlepšie.

